

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра цивільно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

«31» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БАНКІВСЬКЕ ПРАВО

рівень вищої освіти - другий (магістерський)

галузь знань - D Бізнес, адміністрування та право

спеціальність - D8 Право

освітня програма - Право

вид дисципліни - за вибором

факультет - юридичний

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету

31 серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Завальна Жанна Вікторівна, д.ю.н., професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна,

Програму схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету

Протокол № 1 від 28 серпня 2026 року

Завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін _____ Олена УСТИМЕНКО

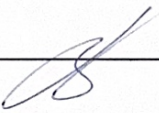
Програму погоджено с гарантом освітньої-професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня освіти

Гарант освітньої-професійної програми «Право»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

_____ Ганна ЗУБЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від 31 серпня 2026 року, № 1

Голова методичної комісії
юридичного факультету _____ Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Банківське право» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів права, спеціальності D8 Право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Банківське право» є підготовка професіоналів у галузі права, які володіють системою знань у сфері банківського права, знайомі з сучасними науковими досягненнями в цій галузі, можуть критично оцінювати та застосовувати на практиці теоретичні положення, зокрема доктринального та концептуального характеру, постулати та інноваційні методи, здатні до постійного навчання і самовдосконалення, здатні викладати дану дисципліну у вищій школі на високому методичному та професійному рівні, спираючись на найсучасніші техніки та методики освітнього процесу, брати участь у наукових дослідженнях, здатні займатися правотворчою, правозастосовною, експертно-консультаційною та організаційно-управлінською діяльністю, самостійно створювати якісний і конкурентоспроможний юридичний інтелектуальний продукт, розробляти і реалізовувати самостійно або на чолі групи проєкти юридичного характеру.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є визначення та аналіз правових проблем, формування та обґрунтування правових позицій та застосування отриманих знань у практичних ситуаціях.

1.3. Кількість кредитів – 4 кредити

1.4. Загальна кількість годин – 120 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
12 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
66 год.	84 год.
у тому числі індивідуальні завдання	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна:

ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті

СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних

задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності

СК 7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні

СК 8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів

СК 11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна:

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження

ПРН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи

ПРН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів

ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

1.8. Пререквізити: Теорія права та держави. Цивільне право (загальна частина). Цивільне право (особлива частина). Господарське право. Цивільний процес. Господарський процес.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття банківського права та його місце в системі права України.

Поняття банківського права. Місце банківського права в системі права України. Характеристика елементів банківського права. Основні відмінності між основними та комплексними галузями права. Характеристика підходів до розуміння банківського права. Становлення науки банківського права. Банківське право як наука. Склад науки банківського права. Предмет науки банківського права. Методологія науки банківського права. Система науки банківського права. Банківське право як учбова дисципліна. Поняття банківського законодавства. Характеристика елементів банківського законодавства України. Співвідношення банківського права та банківського законодавства. Поняття методу банківського права. Зміст методу банківського права. Імперативний метод банківського права. Диспозитивний метод банківського права. Комплексний метод банківського права. Поняття джерел банківського права, їх класифікація. Підходи до розуміння джерел банківського права. Зміст джерел банківського права. Фактори що впливають на джерела банківського права. Фактори, що впливають на нормотворення. Фактори що впливають на правове регулювання банківської діяльності. Поняття принципів банківського права, їх класифікація. Конституційні принципи банківського права. Принципи паритету інтересів всіх суб'єктів банківських правовідносин. Принципи побудови, функціонування та розвитку банківської системи України. Принципи полісуб'єктивності верхнього рівня банківської системи. Принцип незалежності Національного банку від інших державних органів. Принцип поєднання державного управління банківською системою з її самоуправляемістю. Принцип

виключної правоздатності банків.

Тема 2. Поняття та особливості банківських правовідносин.

Банківські правовідносини. Поняття, види та зміст банківських відносин. Суб'єкти та учасники банківських відносин. Об'єкт банківських відносин. Зміст банківських відносин: права та обов'язки. Підстави виникнення, зміни та припинення банківських відносин. Особливості фактичних складів. Ознаки банківських правовідносин та їх характеристика. Зміст банківських правовідносин. Поняття та характеристика комплексних банківських правовідносин. Структура комплексних банківських правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення банківських правовідносин.

Тема 3. Поняття банківської системи України та особливості її функціонування

Поняття банківської системи, історичні аспекти її становлення та розвитку. Особливості становлення банківської системи України. Склад банківської системи України. Поняття та функції банківської системи України. Структура банківської системи України. Загальна характеристика верхнього рівня банківської системи України – Національного банку України. Загальна характеристика нижнього рівня банківської системи України: банки, філіали, банківські об'єднання, банківська інфраструктура, небанківські фінансово-кредитні установи. Зародження та еволюція банківської системи в Україні. Питання функціонування банківської системи України. Однорівнева банківська система. Дворівнева банківська система. Види банків, що належать до другого рівня банківської системи України: комерційні, державні, кооперативні.

Тема 4. Правовий статус Національного банку України. Правові засади банківського регулювання та нагляду.

Правовий статус НБУ як центрального банку країни. Його основне призначення, функції та операції. Місце Національного банку України в банківській системі держави. Принципи діяльності Національного банку України. Керівні органи Національного банку України. Правовий статус територіальних управлінь Національного банку України. Функції Національного банку України. Організаційно-функціональна структура Національного банку України. Керівні органи та структура. Обмеження діяльності Національного банку України. Взаємовідносини Національного банку України з Президентом України, Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України. Нормотворчі повноваження Національного банку України. Поняття банківського нагляду. Співвідношення між банківським регулюванням, контролем за діяльністю банків та банківським надглядом. Методи банківського регулювання: превентивні, протекційні. Мета та завдання банківського регулювання та контролю. Правові засади здійснення банківського нагляду в Україні. Принципи ефективного банківського нагляду. Система банківського нагляду: вступний контроль, документальний контроль, інспектування на місцях. Стадії вступного контролю: реєстрація банку, ліцензування банківської діяльності. Взаємозв'язок між документарним контролем та інспектуванням. Рівні системи банківського нагляду. Економічні нормативи, що встановлюються Національним банком України для рядових банків. Нормативи капіталу, ліквідності, ризику та відкритої валютної позиції. Контроль за дотриманням комерційними банками встановлених економічних нормативів. Інспектування банків та банківських установ.

Поняття та види банківського регулювання. Нормотворчість, як правова форма банківського регулювання. Функції Національного банку України стосовно державного регулювання банківської діяльності. Поняття та характеристика банківського нагляду. Зміст і основні напрямки державної контрольно-наглядової діяльності в банківській сфері. Предмет банківського нагляду та коротка характеристика його основних напрямів. Порядок і форми банківського нагляду. Особливості нормативно-правового регулювання банківського нагляду в Україні.

Тема 5. Правові основи створення, реорганізації, і ліквідації комерційних банків. Банківські об'єднання.

Поняття банку. Принципи діяльності банку. Правові засади створення та державної реєстрації банків. Правовий статус і порядок відкриття відокремлених структурних підрозділів банків. Сутність і роль комерційних банків, їх класифікація. Майно комерційного банку, статутний капітал і порядок його формування. Державна реєстрація банків з іноземним капіталом і представництв іноземних банків в Україні. Реорганізація та ліквідація банківських установ. Відмінності між поняттям банку та банківської установи. Особливості подвійного підпорядкування банків. Співвідношення понять банку, підприємства та кредитної установи. Класифікація банків. Правове становище філій банків. Правове становище представництв банків. Правові умови створення банківського об'єднання та їх види. Правові умови державної реєстрації банківських об'єднань. Правові умови реорганізації банківських об'єднань і створення нових. Правові умови ліквідації банківських об'єднань.

Тема 6. Правове регулювання банківської діяльності за законодавством України

Поняття, зміст та правова природа банківської діяльності. Зміст та ознаки банківської діяльності. Банківська діяльність як вид підприємницької діяльності. Правове регулювання банківської діяльності законодавством України. Складові банківської діяльності. Банківські операції. Банківські правочини. Організаційно-управлінські дії як елемент банківської діяльності. Поняття, ознаки, правова природа та види банківських операцій. Взаємозалежність понять «прибуток», «банківська операція», «банківська діяльність». Поняття та види банківських операцій. Класифікація банківських операцій. Зміст банківської операції. Співвідношення операції, правочину та договору. Суб'єкти та об'єкти банківських операцій. Підстави здійснення банківських операцій. Поняття, ознаки, правова природа банківських правочинів. Правове регулювання банківських правочинів. Види банківських правочинів. Особливості банківських правочинів.

Тема 7. Правове регулювання грошового обігу

Поняття гроші. Економічна та правова природа грошей. Ознаки грошей. Роль грошей в системі банківської системи та в економічній системі держави. Визначення та характеристика функцій грошей. Національна валюта. Гривня як платіжний засіб. Валютні цінності. Поняття та ознаки грошового обігу. Види грошового обігу. Правова та економічна природа грошового обігу. Об'єктивація грошового обігу. Ознаки грошового обігу. Класифікація грошового обігу. Готівковий грошовий обіг. Нормативне регулювання емісії в державі. Іноземна валюта. Безготівковий грошовий обіг. Здійснення банківських операцій за безготівковими розрахунками. Правові форми безготівкових розрахунків. Платіжне доручення. Платіжна вимога-доручення. Платіжна вимога. Розрахунковий чек. Акредитив. Банківські платіжні картки. Вексель. Грошові зобов'язання. Поняття грошового зобов'язання. Публічно-правові та приватноправові грошові зобов'язання. Суб'єкти та об'єкти грошового зобов'язання. Відповідальність за невиконання грошового зобов'язання.

Тема 8. Банківське кредитування

Поняття кредиту. Принципи та умови кредитування. Принцип забезпеченості кредиту. Принцип цільової направленості. Принцип повернення. Товарна форма кредиту. Грошова форма кредиту. Поняття кредитних відносин. Види кредиту: комерційний, лізинговий, іпотечний, бланковий, консорціумний, споживчий, ломбардний. Кредитна операція. Кредитний ризик. Правова природа кредитного договору та принципи банківського кредитування. Сторони, зміст і форма кредитного договору. Форми кредитного договору, які використовуються суб'єктами господарської діяльності та фізичними особами. Кредитор. Позичальник. Кредитоспроможність позичальника. Порядок видачі кредиту. Розгляд документів на отримання кредиту. Контроль за використанням кредитних ресурсів.

Відповідальність за порушення зобов'язань по кредитному договору.

Тема 9. Операції банків з цінними паперами

Банки як учасники ринку цінних паперів. Поняття цінного паперу. Види цінних паперів. Пайові цінні папери. Боргові цінні папери. Похідні цінні папери. Товаророзпорядчі цінні папери. Цінні папери як фінансові інструменти. Поняття акцій. Правова та економічна природа акцій. Правове регулювання запуску в обіг та перебування в обігу акцій. Порядок здійснення банками операцій з акціями. Порядок державної реєстрації випусків акцій акціонерними товариствами. Облігації як об'єкт банківської діяльності. Поняття облігацій як цінного паперу. Види облігацій. Облігації підприємств. Державні облігації України. Облігації місцевих позик. Казначейські зобов'язання України. Облігації міжнародних фінансових організацій. Облігації Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Інші види боргових цінних паперів. Векселі. Правове регулювання обігу векселів в Україні. Особливості передання векселів. Використання векселів у банківській діяльності. Сертифікати як об'єкти банківської діяльності Ощадні (депозитні) сертифікати. Іпотечні цінні папери.

Тема 10. Валютне регулювання і контроль

Поняття валюти та валютних операцій. Валютні цінності. Національна валюта. Валютні операції. Суб'єкти валютних відносин та валютних операцій. Резиденти. Нерезиденти. Основні види валютних операцій банків. Торгівля валютними цінностями. Транскордонний переказ валютних цінностей. Транскордонне переміщення валютних цінностей. Конверсійні операції. Міжнародні розрахунки. Залучення та розміщення валютних коштів. Пасивні операції. Активні операції. Неторгові операції. Відкриття та ведення валютних рахунків. Кореспондентські відносини із іноземними банками. Контроль та нагляд за здійсненням валютних операцій. Ліцензія на валютні операції. Умови отримання ліцензії. Поняття валютного нагляду. Суб'єкти валютного нагляду. Особливості розрахунків у валюті. Особливості встановлення граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів. Порядок здійснення валютного нагляду агентами. Заходи захисту та відповідальність за порушення у валютних відносинах. заходи захисту. Обов'язковий продаж частини надходжень в іноземній валюті у межах, передбачених нормативно-правовими актами Національного банку України. Встановлення граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів. Встановлення особливостей здійснення операцій, пов'язаних із рухом капіталу. Запровадження дозволів та (або) лімітів на проведення окремих валютних операцій. Резервування коштів за валютними операціями.

Тема 11. Правовий режим інформації у банківських правовідносинах.

Поняття інформації та її функції. Інформаційні відносини та їх характеристика. Правове регулювання інформаційних відносин за законодавством України. Інформаційна діяльність. Суб'єкти інформаційної діяльності та їх характеристика. Особливості окремих видів суб'єктів інформаційної діяльності та їх правового статусу. Інформація як об'єкт банківських правовідносин. Роль інформації у виникненні, зміні та припиненні банківських правовідносин. Відкрита банківська інформація та особливості правового регулювання її обігу. Інформація з обмеженим доступом у банківській діяльності та особливості її правового режиму. Правовий режим банківської таємниці.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	ср		л	п	ла б	інд	ср

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Загальні положення банківського права в Україні	8	1	1			6	9	1				8
Тема 2. Поняття та особливості банківських правовідносин	8	1	1			6	8					8
Тема 3. Поняття банківської системи України та особливості її функціонування	8	1	1			6	11	1	2			8
Тема 4. Правовий статус Національного банку України. Правові засади банківського регулювання та нагляду	8	1	1			6	8					8
Тема 5. Правові основи створення, реорганізації, і ліквідації банків.	8	1	1			6	8					8
Тема 6. Правове регулювання здійснення банківської діяльності в Україні	8	1	1			6	8					8
Тема 7. Правове регулювання грошового обігу	8	1	1			6	8					8
Тема 8. Правове регулювання кредитних відносин банків	8	1	1			6	8					8
Тема 9. Операції банків з цінними паперами	8	1	1			6	8					8
Тема 10. Валютні операції в банківських відносинах	8	1	1			6	9	1				8
Тема 11. Банківська інформація та забезпечення захисту інформації в банківських відносинах	14	2	2			6	5	1				4
Усього годин	90	12	12			66	90	4	2			84

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1.	Загальні положення банківського права в Україні	1	
2	Поняття та особливості банківських правовідносин	1	
3.	Поняття банківської системи України та особливості її функціонування	1	2
4.	Правовий статус Національного банку України Правові засади банківського регулювання та нагляду	1	
5.	Правові основи створення, реорганізації, і ліквідації банків. Банківські об'єднання	1	
6.	Правове регулювання здійснення банківської діяльності в Україні.	1	
7.	Правове регулювання грошового обігу	1	
8.	Правове регулювання кредитних відносин банків	1	
9.	Операції банків з цінними паперами	1	
10.	Валютні операції в банківських відносинах	1	
11.	Банківська інформація та забезпечення захисту інформації в банківських відносинах	2	
	Разом	12	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин заочне
1.	Тема 1. Загальні положення банківського права в Україні. (опрацювання додаткової літератури за темою)	6	8
2.	Тема 2. Поняття та особливості банківських правовідносин (опрацювання додаткової літератури за темою)	6	8
3.	Тема 3. Поняття банківської системи України та особливості її функціонування (опрацювання додаткової літератури за темою)	6	8
4.	Тема 4. Правовий статус Національного банку України. Правові засади банківського регулювання та нагляду (опрацювання додаткової літератури за темою)	6	8
5.	Тема 5. Правові основи створення, реорганізації, і ліквідації банків. Банківські об'єднання. (опрацювання додаткової літератури за темою)	6	8
6.	Тема 6. Правове регулювання здійснення банківської діяльності в Україні (опрацювання додаткової літератури за темою)	6	8
7.	Тема 7. Правове регулювання грошового обігу (опрацювання додаткової літератури за темою)	6	8
8.	Тема 8. Правове регулювання кредитних відносин банків (опрацювання додаткової літератури за темою)	6	8
9.	Тема 9. Операції банків з цінними паперами (опрацювання додаткової літератури за темою)	6	8
10.	Тема 10. Валютні операції в банківських відносинах (опрацювання додаткової літератури за темою)	6	8
11.	Тема 11. Банківська інформація та забезпечення захисту інформації в банківських відносинах (опрацювання додаткової літератури за темою)	6	4
Разом		66	84

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

Застосовуються три групи методів навчання:

1. словесні – описове розкриття навчального матеріалу, пояснення сутності відповідного явища, поняття, процесу, інструктаж щодо особливостей застосування окремих норм, перевірка рівня самостійного опрацювання навчального матеріалу тощо;

2. наочні – демонстрація схем, таблиць, малюнків (за наявності);

3. практичні – формування вмінь і навичок оперування правовими категоріями, застосування правових норм та використання набутих знань при проведенні семінарських занять.

8. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу, оцінювання їх знань та умінь використовують поточний (опитування, тестування тощо) та підсумковий контроль (залікова робота).

Форми поточного контролю здобутків студентів за темами навчальної дисципліни становлять усні відповіді (виступ на практичному занятті, відповідь на колоквиумі, відповіді на питання за результатами самостійної підготовки згідно наданих тем, розв'язання практичних змодельованих завдань) або написання письмових робіт (розгорнуті відповіді на питання, тестування тощо).

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Залікове завдання може передбачати розгорнуті відповіді на питання, відповіді на тести, вирішення змодельованих завдань тощо.

Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні заліку з навчальної дисципліни, складає 40. Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

Перелік питань до заліку

1. Поняття банківського права.
 2. Місце банківського права в системі права України.
 3. Характеристика елементів банківського права.
 4. Основні відмінності між основними та комплексними галузями права.
 5. Характеристика підходів до розуміння банківського права.
 6. Становлення науки банківського права. Склад науки банківського права.
- Предмет науки банківського права.
7. Система науки банківського права. Банківське право як учбова дисципліна.
 8. Поняття банківського законодавства.
 9. Характеристика елементів банківського законодавства України.
- Співвідношення банківського права та банківського законодавства.
10. Поняття методу банківського права. Зміст методу банківського права.
 11. Імперативний метод банківського права. Диспозитивний метод банківського права. Комплексний метод банківського права.
 12. Поняття джерел банківського права, їх класифікація. Підходи до розуміння джерел банківського права.
 13. Зміст джерел банківського права. Фактори, що впливають на джерела банківського права. Фактори, що впливають на нормотворення. Фактори, що впливають на правове регулювання банківської діяльності.
 14. Поняття принципів банківського права, їх класифікація.
 15. Конституційні принципи банківського права.
 16. Принципи паритету інтересів всіх суб'єктів банківських правовідносин.
- Принципи побудови, функціонування та розвитку банківської системи України.
17. Принципи полісуб'єктивності верхнього рівня банківської системи. Принцип незалежності Національного банку від інших державних органів. Принцип поєднання державного управління банківською системою з її самоуправляємістю. Принцип виключної правоздатності банків.
 18. Поняття, види та зміст банківських відносин.
 19. Суб'єкти та учасники банківських відносин.
 20. Об'єкт банківських відносин.
 21. Зміст банківських відносин: права та обов'язки.
 22. Підстави виникнення, зміни та припинення банківських відносин. Особливості фактичних складів.

23. Ознаки банківських правовідносин та їх характеристика.
 24. Поняття та характеристика комплексних банківських правовідносин.
- Структура комплексних банківських правовідносин.
25. Підстави виникнення, зміни та припинення банківських правовідносин.
 26. Поняття банківської системи, історичні аспекти її становлення та розвитку.
 27. Особливості становлення банківської системи України.
 28. Поняття та функції банківської системи України. Склад банківської системи України.
 29. Структура банківської системи України.
 30. Загальна характеристика верхнього рівня банківської системи України – Національного банку України.
 31. Загальна характеристика нижнього рівня банківської системи України: банки, філіали, банківські об'єднання, банківська інфраструктура, небанківські фінансово-кредитні установи.
 32. Зародження та еволюція банківської системи в Україні.
 33. Однорівнева банківська система. Дворівнева банківська система.
 34. Види банків, що належать до другого рівня банківської системи України: комерційні, державні, кооперативні.
 35. Правовий статус НБУ як центрального банку країни. Його основне призначення, функції та операції. Місце Національного банку України в банківській системі держави. Принципи діяльності Національного банку України.
 36. Керівні органи Національного банку України. Правовий статус територіальних управлінь Національного банку України. Функції Національного банку України.
 37. Організаційно-функціональна структура Національного банку України. Керівні органи та структура.
 38. Обмеження діяльності Національного банку України.
 39. Взаємовідносини Національного банку України з Президентом України, Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України.
 40. Нормотворчі повноваження Національного банку України.
 41. Поняття банківського нагляду. Співвідношення між банківським регулюванням, контролем за діяльністю банків та банківським надглядом.
 42. Методи банківського регулювання: превентивні, протекційні.
 43. Мета та завдання банківського регулювання та контролю.
 44. Правові засади здійснення банківського нагляду в Україні.
 45. Принципи ефективного банківського нагляду.
 46. Система банківського нагляду: вступний контроль, документальний контроль, інспектування на місцях.
 47. Стадії вступного контролю: реєстрація банку, ліцензування банківської діяльності.
 48. Взаємозв'язок між документарним контролем та інспектуванням. Рівні системи банківського нагляду.
 49. Економічні нормативи, що встановлюються Національним банком України для рядових банків. Нормативи капіталу, ліквідності, ризику та відкритої валютної позиції.
 50. Контроль за дотриманням комерційними банками встановлених економічних нормативів.
 51. Інспектування банків та банківських установ.
 52. Поняття та види банківського регулювання. Нормотворчість як правова форма банківського регулювання.
 53. Функції Національного банку України стосовно державного регулювання банківської діяльності. Зміст і основні напрямки державної контрольно-наглядової діяльності в банківській сфері.
 54. Порядок і форми банківського нагляду.

55. Особливості нормативно-правового регулювання банківського нагляду в Україні.
56. Правові засади створення та державної реєстрації банків.
57. Правовий статус і порядок відкриття відокремлених структурних підрозділів банків.
58. Сутність і роль комерційних банків, їх класифікація. Майно комерційного банку, статутний капітал і порядок його формування.
59. Державна реєстрація банків з іноземним капіталом і представництв іноземних банків в Україні.
60. Реорганізація та ліквідація банківських установ. Відмінності між поняттям банку та банківської установи.
61. Особливості подвійного підпорядкування банків.
62. Співвідношення понять банку, підприємства та кредитної установи.
63. Правове становище філій банків. Правове становище представництв банків.
64. Правові умови створення банківського об'єднання та їх види.
65. Правові умови державної реєстрації банківських об'єднань. Правові умови реорганізації банківських об'єднань і створення нових. Правові умови ліквідації банківських об'єднань.
66. Поняття, зміст та правова природа банківської діяльності.
67. Банківська діяльність як вид підприємницької діяльності. Правове регулювання банківської діяльності законодавством України.
68. Складові банківської діяльності.
69. Банківські операції. Банківські правочини. Організаційно-управлінські дії як елемент банківської діяльності.
70. Поняття, ознаки, правова природа та види банківських операцій.
71. Взаємозалежність понять «прибуток», «банківська операція», «банківська діяльність».
72. Поняття та види банківських операцій. Класифікація банківських операцій. Зміст банківської операції.
73. Співвідношення операції, правочину та договору.
74. Суб'єкти та об'єкти банківських операцій. Підстави здійснення банківських операцій.
75. Поняття, ознаки, правова природа банківських правочинів. Правове регулювання банківських правочинів.
76. Види банківських правочинів. Особливості банківських правочинів.
77. Поняття гроші. Економічна та правова природа грошей. Ознаки грошей. Роль грошей в системі банківської системи та в економічній системі держави.
78. Визначення та характеристика функцій грошей. Національна валюта. Гривня як платіжний засіб. Валютні цінності.
79. Поняття та ознаки грошового обігу. Види грошового обігу.
80. Правова та економічна природа грошового обігу. Об'єктивація грошового обігу. Ознаки грошового обігу. Класифікація грошового обігу.
81. Готівковий грошовий обіг. Нормативне регулювання емісії в державі. Іноземна валюта.
82. Безготівковий грошовий обіг. Здійснення банківських операції за безготівковими розрахунками.
83. Правові форми безготівкових розрахунків. Платіжне доручення. Платіжна вимога-доручення. Платіжна вимога.
84. Розрахунковий чек. Акредитив. Банківські платіжні картки. Вексель.
85. Поняття грошового зобов'язання. Публічно-правові та приватноправові грошові зобов'язання.
86. Суб'єкти та об'єкти грошового зобов'язання.

87. Відповідальність за невиконання грошового зобов'язання.
88. Поняття кредиту.
89. Принципи та умови кредитування. Принцип забезпеченості кредиту. Принцип цільової направленості. Принцип повернення. Товарна форма кредиту. Грошова форма кредиту. Поняття кредитних відносин.
90. Види кредиту: комерційний, лізинговий, іпотечний, бланковий, консорціумний, споживчий, ломбардний.
91. Кредитна операція. Кредитний ризик. Правова природа кредитного договору та принципи банківського кредитування
92. Сторони, зміст і форма кредитного договору.
93. Форми кредитного договору, які використовуються суб'єктами господарської діяльності та фізичними особами.
94. Кредитор. Позичальник. Кредитоспроможність позичальника.
95. Порядок видачі кредиту. Розгляд документів на отримання кредиту.
96. Контроль за використанням кредитних ресурсів. Відповідальність за порушення зобов'язань по кредитному договору
97. Банки як учасники ринку цінних паперів.
98. Поняття цінного паперу. Види цінних паперів.
99. Поняття акцій. Правова та економічна природа акцій. Правове регулювання запуску в обіг та перебування в обігу акцій. Порядок здійснення банками операцій з акціями. Порядок державної реєстрації випусків акцій акціонерними товариствами.
100. Облігації як об'єкт банківської діяльності. Поняття облігацій як цінного паперу. Види облігацій. Облігації підприємств.
101. Державні облігації України. Облігації місцевих позик. Казначейські зобов'язання України. облігації міжнародних фінансових організацій. Облігації Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.
102. Векселі. Правове регулювання обігу векселів в Україні. Особливості передання векселів. Використання векселів у банківській діяльності. Сертифікати як об'єкти банківської діяльності Ощадні (депозитні) сертифікати. Іпотечні цінні папери.
103. Поняття валюти та валютних операцій. Валютні цінності. Національна валюта. Валютні операції. Суб'єкти валютних відносин та валютних операцій. Резиденти. Нерезиденти.
104. Основні види валютних операцій банків. Торгівля валютними цінностями. Транскордонний переказ валютних цінностей. Транскордонне переміщення валютних цінностей. Конверсійні операції. Міжнародні розрахунки.
105. Залучення та розміщення валютних коштів. Пасивні операції. Активні операції. Неторгові операції. Відкриття та ведення валютних рахунків. Кореспондентські відносини із іноземними банками.
106. Контроль та нагляд за здійсненням валютних операцій. Ліцензія на валютні операції. Умови отримання ліцензії. Поняття валютного нагляду. Суб'єкти валютного нагляду.
107. Особливості розрахунків у валюті. Особливості встановлення граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів.
108. Порядок здійснення валютного нагляду агентами.
109. Заходи захисту та відповідальність за порушення у валютних відносинах. заходи захисту. Обов'язковий продаж частини надходжень в іноземній валюті у межах, передбачених нормативно-правовими актами Національного банку України.
110. Встановлення граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів. Встановлення особливостей здійснення операцій, пов'язаних із рухом капіталу.
111. Запровадження дозволів та (або) лімітів на проведення окремих валютних операцій.

112. Резервування коштів за валютними операціями.
113. Поняття інформації та її функції. Інформаційні відносини та їх характеристика. Правове регулювання інформаційних відносин за законодавством України.
114. Інформаційна діяльність. Суб'єкти інформаційної діяльності та їх характеристика. Особливості окремих видів суб'єктів інформаційної діяльності та їх правового статусу.
115. Інформація як об'єкт банківських правовідносин. Роль інформації у виникненні, зміні та припиненні банківських правовідносин.
116. Відкрита банківська інформації та особливості правового регулювання її обігу.
117. Інформації з обмеженим доступом у банківській діяльності та особливості її правового режиму.
118. Правовий режим банківської таємниці.

9. Схема нарахування балів

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за залік – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\sum 60 = 60$:

Формула обчислення

$$\sum 60 = \frac{\sum 1}{\sum 2} \times 8 \text{ (вісім)}$$

Примітка:

$\sum 60$ – сума максимальної кількості балів

$\sum 1$ – сума балів, що отримав студент за відповіді на семінарських заняттях .

$\sum 2$ – кількість семінарських занять протягом семестру.

8 – коефіцієнт

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання	Разом	Залік	Сума
T1-T11	60	40	100
$\sum 60$			

Для допуску до складання заліку здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, екзамену (заліку), якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ШІ як інструмент».

Для окремих лабораторних, практичних, проєктних або дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ШІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ШІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних. проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Критерії оцінювання відповіді

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та рішення практичних завдань на заняттях в п'ятибальній шкалі оцінок.

5 балів ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом усього практичного заняття;
- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;
- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;
- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;
- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;
- в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;

- відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі;
- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається.

2 бали ставиться за наступних умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;
- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;
- викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

1 бал ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;
- виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Критерії оцінювання залікової роботи

Залікова робота виконується у письмовій формі. Залікова робота складається із 40 тестових завдань. Кожне тестове завдання має варіанти відповідей, тільки один з яких є правильним; за кожну правильну відповідь нараховується один бал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	зараховано
70-89	зараховано
50-69	зараховано
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

Нормативно-правові акти

1. Basel Committee on Banking Supervision. Basel III: Finalising post-crisis reforms. BCBS. Standards. 07 December 2017. URL: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d424.htm>
2. Інструкція Національного банку України про ведення касових операцій банками в Україні: Постанова Правління НБУ 25 вересня 2018 року № 103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#Text>
3. Конвенція, якою запроваджено Уніфікований закон про переказні векселі та прості векселі: Закон України від 6 липня 1999 року № 826-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/826-14#Text>
4. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
6. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

7. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Правління НБУ від 29 грудня 2017 року. № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>
8. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: Постанова Правління Національного банку України від 30 червня 2016 року № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#n33>
9. Положення про здійснення Національним банком України безвиїзного банківського нагляду: Постанови Національного банку України від 06 грудня 2018 року № 135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0135500-18#Text>
10. Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України: Постанова Правління Національного банку України від 22 грудня 2017 року № 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0141500-17#n12>
11. Положення про порядок визначення банками України мінімального розміру операційного ризику: Постанова Правління Національного банку України від 24 грудня 2019 року № 156. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_24122019_156
12. Положення про порядок подання банком до Національного банку України аудиторського звіту за результатами щорічної перевірки фінансової звітності: Постанова Правління Національного банку України від 02 серпня 2018 року № 90. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0090500-18#n26>
13. Положення щодо організації діяльності банків та їх відокремлених підрозділів при здійсненні ними професійної діяльності на фондовому ринку: Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 16 грудня 2014 р. за № 1708. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1650-14#Text>
14. Положенням про порядок установлення Національним банком України лімітів відкритої валютної позиції та контроль за їх дотриманням уповноваженими банками: Постанова Правління Національного банку України від 12 серпня 2005 року № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0946-05#Text>
15. Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю: Закон України від 19 червня 2003 року № 978-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/978-15#Text>
16. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень: Закон України від 18 листопада 2003 року № 1255-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1255-15#Text>
17. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
18. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
19. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
20. Про валюту та валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
21. Про відповідальність за несвочасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22 листопада 1996 року № 543/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/543/96-%D0%B2%D1%80>
22. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 року № 1629-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>
23. Про заставу: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2654-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12#Text>
24. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: Постанова Правління НБУ від 30 червня 2016 року № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text>
25. Про затвердження Положення про порядок здійснення емісії облігацій

підприємств та їх обігу: Рішення Національна Комісії з цінних паперів та фондового ринку від 21 червня 2018 року № 425. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0843-18#Text>

26. Про затвердження Правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці: Постанова Правління Національного банку України від 14 червня 2006 № 267. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0935-06#Text>

27. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>

28. Про іпотеку: Закон України від 5 червня 2003 року № 898-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text>

29. Про затвердження Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків : Постанова Національного банку України від 29.07.2022 р. № 162. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-22#Text>

30. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 року № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>

31. Про обіг векселів в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2374-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14#Text>

32. Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради Української РСР від 24 серпня 1991 року № 1427-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12#Text>

33. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23 лютого 2012 року № 4452-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>

34. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>

35. Про фінансову реструктуризацію: Закон України від 14 червня 2016 року № 1414-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-19#Text>

36. Рішення Конституційного суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Козлова Дмитра Олександровича щодо офіційного тлумачення положень другого речення преамбули Закону України «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань» від 11 липня 2013 року № 7-рп/2013. (Справа № 1-12/201). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-13#Text>

37. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Підручники, навчальні посібники

1. Банківське право України : навч. посібн. / [Ковалів М. В., Єсімов С. С., Назар Т. Я. та ін.]. Львів : СПОЛОМ, 2023. 256 с.

2. Гроші і кредит: підручник / за ред. М.І. Савлу. Київ: КНЕУ, 2017. 592 с.

Допоміжна література

1. Adamyk B., Skirka A. Banking system and international trade in Ukraine during the financial crisis. *International Economic Letters*. Volume 5, Issue 1, 2016. P. 17–25.

2. Ali Idiab Mohamed Idiab, Mohamed Sabri Haron, Shofian Bin Hj. Ahmad. Commercial Banks & Historical Development. *Journal of Applied Sciences Research*, 7 (7): 1024-1029, 2011. URL: <http://www.aensiweb.com/old/jasr/jasr/2011/1024-1029.pdf>

3. Archer D. Roles and objectives of modern central banks. *Issues in the Governance of Central Banks*. 18 May 2009. P. 17-55. URL: https://www.bis.org/publ/othp04_2.pdf

4. Aseinov D., Karymshakov K. Development of the Banking System in Kyrgyzstan: An Historical Review and Current Challenges. October, 2018. *Sosyoekonomi*. DOI: 10.17233/sosyoekonomi.2018.04.05

5. Central bank. [The Editors of Encyclopaedia Britannica](https://www.britannica.com/topic/central-bank). Encyclopaedia Britannica. July 24, 2019. URL: <https://www.britannica.com/topic/central-bank> (December 18, 2020).

6. Colvin, Christopher L. The past, present and future of banking history. Queen's University Centre for Economic History (QUCHEH). Belfast, 2015. Working Paper Series, № 15-05. URL: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/112786/1/832072834.pdf>
7. Dr. Smita Shukla. Analysis of Banking System Performance of Select Global Economies with that of India – During and after the Global Financial. *Procedia Economics and Finance*. Vol. 11, 2014. P. 383-395. URL: [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(14\)00206-8](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(14)00206-8)
8. Ibrahim F. I. Shihata. Some Trends in Banking Law and Their Relevance to the GCC States. *Arab Law Quarterly*. Vol. 13, No. 4 (1998), pp. 303-335. URL: <https://www.jstor.org/stable/3382090>
9. Kimberly A. Central Banks, Their Functions and Role. *The Balance*. July 01, 2020. URL: <https://www.thebalance.com/what-is-a-central-bank-definition-function-and-role-3305827>
10. James E. Drew. The Role of the Commercial Bank. *Law and Contemporary Problems*. P. 386-398. URL: <https://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2252&context=lcp>
11. Naheem, M.A., Regulating virtual currencies – the challenges of applying fiat currency laws to digital technology services. *Journal of Financial Crime*. Vol. 25 No. 2. 2018. Pp. 562-575. <https://doi.org/10.1108/JFC-08-2016-0055>
12. Onyshchenko, Y. Banking Business Models In Ukrainian Banking System. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2015. 1 (2), 115-121. URL: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2015-1-2-115-121>
13. Sandoyan E. M., Galstyan A. G. The Impact of Currency Regulation Policy on the Country's Export Potential: The Case of Armenia. *Finance Theory and Practice* April 2020. 24 (2). P. 92-103. DOI: 10.26794/2587-5671-2020-24-2-92-103
14. Stacey L. Schrefta Bruce, D. Smith. Money, Banking, and Capital Formation. *Journal of Economic Theory*. Volume 73, Issue 1, March 1997, Pages 157-182. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0022053196922279>
15. The European Central Bank: History, Role and Functions / Hanspeter K. Scheller. Second revised edition. The European Central Bank, 2006. URL: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ecbhistoryrolefunctions2006en.pdf>
16. Vértésy L. The Place and Theory of Banking Law or Arising of a New Branch of Law: Law of Financial Industries. January, 2007. Project: Banking. URL: https://www.researchgate.net/publication/313065230_The_Place_and_Theory_of_Banking_Law_or_Arising_of_a_New_Branch_of_Law_of_Financial_Industries
17. Al-Majali, Dr. Ahmed (2020) «The legal Nature of the Virtual Currency: In-Depth Legal Insight», *Journal Sharia and Law*: Vol. 2020 : No. 81 , Article 5. URL: https://scholarworks.uaeu.ac.ae/sharia_and_law/vol2020/iss81/5
18. Берназюк Я. О. Деякі питання фінансової незалежності національного банку України: податково-правовий аспект. *Актуальні проблеми держави і права*. 2013. С. 436-443. URL: <http://www.apdp.in.ua/v69/68.pdf>
19. Гуртова К. М. Теорія і практика адаптації законодавства України до законодавства ЄС. *Київський часопис права*. 2024. № 4. С. 162-168.
20. Дідківська Д.І., Панькевич В.М. Правове регулювання банківської діяльності: зарубіжний досвід. *Приазовський економічний вісник*. 2017. Вип. 5 (05), С. 290-293. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2017/5_05_uk/55.pdf
21. Старинський М. В., Завальна Ж. В. Роль центральних банків у війні: історичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного Університету*, Серія Право. 2025. Вип. 87, ч. 1. С. 111–117. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/03/87-part-1.pdf>
22. Завальна Ж.В., Старинський М.В. Валютне право України: навч. посібник. Суми: Університетська книга, 2006. 236 с.
23. Старинський М. В., Завальна Ж. В. Бюро економічної безпеки в механізмі забезпечення фінансової безпеки держави та її сталого розвитку. Сучасні виклики і стратегії

забезпечення комплексної безпеки: економічний, соціальний, психологічний, інформаційний, військовий, правовий та освітній виміри: колективна монографія; за редакцією д-ра держ. упр., проф. З. М. Бурик. Warsaw: East European Association of Scientists, 2025. Р.р. 462-480. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.17636317>.

24. Завальна Ж. В. (співавтори: Кобушко І. М., Кобушко Я. В., Старинський М. В.). Податково-інвестиційний механізм протидії тіньовому виведенню капіталу. Розділ 1. Історичні передумови формування тіньових фінансових потоків в Україні. Суми: Сумський державний університет, 2020. 236 с., С. 7–69.

25. Коваленко А. А. Публічно-правове регулювання банківської діяльності в Україні в умовах євроінтеграції. Дис...канд. юрид. наук. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Київ, 2015. URL: https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Specializovani_vcheni_radi/Kovalenko/Kovalenko_diser.pdf

26. Коваленко А.А. Теоретико-правові аспекти реалізації функцій банківського права. *Право і суспільство*. 2018. № 3. С. 186-191. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/3_2018/part_1/35.pdf

27. Кравченко О. Ю. Теоретико-правові засади регулювання діяльності системно важливих банків: дис. ... д-ра філософ. Київ. 2024. 240 с.

28. Крупко Я. Деякі питання вдосконалення валютного законодавства України. *Підприємство, господарство і право*. 2018. № 8. С. 149-151.

29. Кузнєцова А.Я. Концептуальні засади формування механізму валютного регулювання в Україні. *Бізнес Інформ*. 2017. № 9. С. 215-220.

30. Лавров Р. В., Садчикова І. В., Середюк І. О. Сучасні тенденції валютного регулювання в Україні. *Економіка та держава*. № 8. 2019. С. 4-11. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/8_2019/3.pdf

31. Латковська Т.А. Поняття та ознаки банку як суб'єкта господарювання. *Наукові праці Одеської національної юридичної академії*. 2009. С. 202-211.

32. Лісовол О.М. Іноземний досвід фінансово-правового регулювання валютного контролю. *Право і суспільство*. 2017. № 4. С. 198-203.

33. Макух О. В. Поняття і значення юридичних фактів у динаміці фінансових правовідносин. *Теорія і практика правознавства*. 2015. № 2 (8). С. 1-10.

34. Машика Ю.В. Механізм функціонування банківського нагляду в Україні та його значення у забезпеченні фінансової стійкості банківської системи. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. Вип. № 20. С. 233–239.

35. Мищенко В., Науменкова С. Банківська система України: проблеми становлення та розвитку. *Фінанси України*. 2016. № 5. С. 7-10.

36. Перепелиця М. О. Класифікація об'єктів фінансового моніторингу: критерії та індикатори підозрілості. *Право та інноваційне суспільство*. 2021. № 1 (16). С. 144– 153.

37. Покатаєва О.В., Косова Е.В. Фінансове та банківське право: діалектика взаємозв'язку. *Держава та регіони*. Сер. Право. 2015. № 3 (49). С. 31-36. URL: http://law.stateandregions.zp.ua/archive/3_2015/8.pdf

38. Приходько В.П. Джерела банківського права України: характеристика та перспективи розвитку: монографія. Суми: Мрія, 2010. 232 с.

39. Савелко Т.В. Структура елементів банківської системи та їх взаємозв'язок. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 24. С. 16-20. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/24_2011/6.pdf

40. Святошнюк С. С. Деякі аспекти цивільно-правової відповідальності сторін за договором банківського рахунку. *Правова держава*. 2022. № 47. С. 57-64.

41. Слюсаренко С. В., Гулак О. В., Піддубний О. Ю. Особливості правового регулювання реорганізації та ліквідації банків в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2023. № 4. С. 118-122.

42. Сухий Р.Л. Поняття банківського права та його місце в системі права України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2015.

Т. 1. № 15. С. 98-100. URL: http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc15/part_1/28.pdf

43. Скоморовський В.Б., & Яновер М.Е. Нормативно-правові засади банківської діяльності в Україні. *Legal Bulletin*. 2024. № 14. С. 44-50 URL: <https://doi.org/10.31732/2708-339X-2024-14-A6>

44. Хрустальова Ю. С. Зарубіжний досвід адміністративно-процедурного регулювання у банківській сфері. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 9. С. 478-484.

45. Щуревич О.І. Система банківського регулювання та нагляду в умовах відкритої економіки України. Дис... канд. екон. наук. 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. Львів, 2017. 250 с. URL: https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/dis_shchurevych.pdf

46. Щуревич О.І., Андрущак Є.М. Ефективний банківський нагляд як передумова відновлення стійкого розвитку банківської системи України. *Науковий журнал ХНЕУ ім. С. Кузнеця «Бізнес Інформ»*. 2016. Вип. № 9. С. 178–183.

47. Щуревич О.І., Андрущак Є.М. Особливості проведення Національним банком України інспектування банків. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2017. Вип. № 36. С. 253–259.

48. Щуревич О.І., Андрущак Є.М. Удосконалення системи банківського регулювання та нагляду в Україні на основі досвіду Швейцарії. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2016. Вип. № 35. С. 25–30.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний веб-портал органів судової влади України. URL: <http://court.gov.ua/>
5. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України. URL: <http://www.ccu.gov.ua/>
6. Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. URL: <http://www.ombudsman.kiev.ua/>
7. Офіційний веб-сервер Центральної виборчої комісії. URL: <http://www.cvk.gov.ua/>
8. Офіційний веб-сайт Української асоціації районних та обласних рад. URL: <http://uaror.org.ua>.